

AGENCIJA ZA
PLAĆANJA U
POLJOPRIVREDI,
RIBARSTVU I
RURALNOM
RAZVOJU

Program
RURALNOG RAZVOJA

KORISNICI PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA RH 2014. – 2020. – OBVEZNICI JAVNE NABAVE

*UPUTA O PRIPREMI DON I PRIMJERI
NAJČEŠĆIH POGREŠAKA*

Datum izrade upute: 30. prosinca 2019.

SVRHA

Svrha ove upute je **upoznati korisnike s najčešćim pogreškama** prilikom provedbe postupka javne nabave i izvršenja ugovora, odnosno pogreškama koje se događaju pri izradi dokumentacije o nabavi, postupku pregleda i ocjene ponuda i provedbi ugovora te njihovim posljedicama sukladno dosadašnjoj praksi.

Ova uputa je rezultat dosadašnjeg iskustva *ex ante* i *ex post* provjera postupaka javne nabave i ažurira se po potrebi.

Ova Uputa **ne predstavlja pravnu osnovu** za primjenu financijskih korekcija.¹ Ako se prilikom provjere postupaka javne nabave utvrde druge nepravilnosti koje nisu navedene u ovoj Uputi, financijska korekcija i dalje može biti utvrđena.

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI

Ova Uputa ima savjetodavnu funkciju prema korisnicima prilikom provedbe postupka javne nabave i izvršenja ugovora, a u svrhu izbjegavanja pogrešaka i nepravilnosti.

Odgovornost za zakonitu i pravilnu provedbu postupaka javne nabave leži isključivo na naručitelju (korisniku).

POPIS KRATICA

DON	Dokumentacija o nabavi
ZJN 2016	Zakon o javnoj nabavi (NN 120/2016)
Pravilnik	Pravilnik o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (NN 65/2017)
EOJN	Elektronički oglasnik javne nabave
ESPD	Europska jedinstvena dokumentacija o nabavi
SLEU	Službeni list Europske Unije
ENP	Ekonomski najpovoljnija ponuda
Naručitelj	Korisnik

¹ Uputa se temelji na „COMMISSION DECISION of 14.5.2019 laying down the guidelines for determining financial corrections to be made to expenditure financed by the Union for non-compliance with the applicable rules on public procurement“, C(2019) 3452

PRIPREMNA FAZA

STRUČNO POVJERENSTVO - čl. 197. ZJN 2016

Prije početka postupka javne nabave javni naručitelj obvezan je internom odlukom **imenovati stručno povjerenstvo** za javnu nabavu. U odluci se navode osobe koje su članovi stručnog povjerenstva zajedno s njihovim ulogama u postupku:

Stručno povjerenstvo (min.3 člana)	predstavnik naručitelja je odgovoran za izradu dokumentacije o nabavi (DON) i tehničkih dijelova dokumentacije o nabavi
	predstavnik naručitelja je odgovoran za pregled i ocjenu ponuda
	predstavnik naručitelja koji posjeduje važeći certifikat iz područja javne nabave

Poželjno je navesti i osobu koja prati izvršenje ugovora. Članovi stručnog povjerenstva za javnu nabavu ne moraju biti zaposlenici javnog naručitelja.

Najmanje jedan član stručnog povjerenstva za javnu nabavu mora posjedovati važeći certifikat u području javne nabave.

Pogreška je korisnika ako **zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda potpišu osobe koje nisu imenovane članovima stručnog povjerenstva** u odluci obzirom da zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda sukladno čl. 29. Pravilnika potpisuju oni članovi stručnog povjerenstva za javnu nabavu koji su proveli postupak pregleda i ocjene ponuda o čemu se sastavlja zapisnik.

SUKOB INTERESA - čl.75. – 83. ZJN 2016

Svi predstavnici naručitelja (čl. 76. ZJN 2016) obvezni su potpisati izjavu o postojanju ili nepostojanju sukoba interesa. Izjavu potpisuju i osobe koje sudjeluju u izradi tehničkog dijela dokumentacije o nabavi.

Izjave moraju biti potpisane prije početka postupka javne nabave (prije datuma slanja obavijesti o nabavi u EOJN) te se ažurirati po potrebi, odnosno u slučaju izmjena.

U **DON** je potrebno **navesti sve gospodarske subjekte s kojima predstavnici naručitelja imaju sukob interesa** ili je potrebno navesti da takvi gospodarski subjekti **ne postoje**.

Izjave predstavnika naručitelja iz članka 76. stavka 2. točke 1. ZJN 2016 (čelnik, član upravnog, upravljačkog i nadzornog tijela naručitelja) moraju sadržavati navod i za povezane osobe iz članka 77. stavka 1. ZJN 2016. Teret dokaza da ne postoje okolnosti koje predstavljaju sukob interesa je na naručitelju. Ako naručitelj ne dostavi dokumentaciju iz koje je jasno vidljivo da sukob interesa postoji ili ne postoji, isto predstavlja nepravilnost.

Ugovor o javnoj nabavi koji je sklopio Naručitelj koji je u sukobu interesa s ponuditeljem je **ništetan** a isto predstavlja jednu od najozbiljnijih nepravilnosti za koje se primjenjuje **financijska korekcija od 100%**.

DOKUMENTACIJA O NABAVI (DON)

Dokumentacija o nabavi je **dokument koji izrađuje naručitelj**, a u kojemu se opisuju ili određuju elementi nabave ili postupka, uključujući poziv na nadmetanje, opis predmeta nabave, tehničke specifikacije, opis usluge, predloženi uvjeti ugovora, dokazni dokumenti koje podnose ponuditelji, informacije o općim primjenjivim obvezama te sva dodatna dokumentacija vezana uz postupak nabave.

čl. 200. ZJN 2016	DON mora biti jasna, precizna, razumljiva i nedvojbeno te izrađena na način da omogući podnošenje usporedivih ponuda . DON mora omogućiti izračun cijena bez preuzimanja neuobičajenih rizika i poduzimanja opsežnih predradnji ponuditelja te se izrađuje na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.
čl. 200. st. 5. ZJN 2016	Istodobno sa slanjem na objavu poziva na nadmetanje naručitelj je obavezan poslati na objavu i pripadajuću dokumentaciju o nabavi.

Nije dozvoljeno **ograničavati zainteresiranim gospodarskim subjektima** uvid u tehnički dio dokumentacije o nabavi, prostorno i vremenski kao i uvid u lokaciju ulaganja (na određeni dan ili u ograničenom periodu) te je u tu svrhu pravilno cjelokupnu dokumentaciju objaviti u EOJN ili u DON navesti poveznicu na mrežnu stranicu gdje je ista dostupna. Sadržaj, način izrade, postupanje s dokumentacijom i druga bitna pitanja u vezi s dokumentacijom o nabavi propisuje čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za politiku javne nabave, pravilnikom.

ROKOVI - čl.227. - 242. ZJN 2016

Rok za dostavu ponuda treba odrediti sukladno čl.227. - 242. ZJN 2016. Potrebno je voditi računa o propisivanju minimalnog trajanja roka za dostavu ponuda ovisno o tome **radi li se o postupku nabave velike vrijednosti (VV) ili male vrijednosti (MV)**.

Ako se ponude mogu sastaviti tek nakon obilaska lokacije ili neposrednog pregleda dokumentacije na licu mjesta, naručitelj je obavezan odrediti rok za dostavu ponuda na način da se svi zainteresirani gospodarski subjekti mogu upoznati s dodatnom dokumentacijom i lokacijom ulaganja odnosno da za to imaju dovoljan vremenski rok. **Navodi o odbijanju ponuda onih ponuditelja koji nisu izvršili uvid u tehnički dio dokumentacije odnosno izvršili obilazak lokacije nisu prihvatljivi.**

UPITI ZAINTERESIRANIH GOSPODARSKIH SUBJEKATA I IZMJENA DON

U slučaju **postavljenog upita** zainteresiranog gospodarskog subjekta, naručitelj je obvezan na isti odgovoriti unutar zakonom propisanog roka pod pretpostavkom da su upiti zaprimljeni u roku - **čl. 202. ZJN 2016.**

Prilikom **objave odgovora na upite** zainteresiranih gospodarskih subjekata naručitelj javno objavljuje upit (bez naznake tko je upit postavio) na isti način i na istim internetskim stranicama kao i DON kako bi svi zainteresirani gospodarski subjekti dobili odgovor.

Suprotno postupanje (*primjerice*, davanje pojašnjenja na upit samo onom gospodarskom subjektu koji je postavio upit) **dovodi do kršenja načela jednakog tretmana, transparentnosti te vodi ka diskriminaciji zainteresiranih gospodarskih subjekata.**

U slučajevima kada upiti, ovisno o svojoj prirodi, **zahtijevaju izmjenu DON** (troškovnik u bitnim dijelovima, uvjeti sposobnosti, kriteriji odabira), **izmjenu je obvezno napraviti** i po potrebi produljiti rok za dostavu ponuda.

U slučaju izmjene DON, ako je ta izmjena bitna, potrebno je **produljiti rok za dostavu ponuda** za najmanje 10 dana - **čl. 240. ZJN 2016.**

Objava pojašnjenja DON umjesto izmjene kada je ona potrebna **predstavlja nepravilnost** u postupanju korisnika.

Kada se radi o postupcima nabave velike vrijednosti (VV), sve izmjene obvezno je objaviti i u SLEU u svrhu poštivanja načela transparentnosti i jednakog tretmana svih zainteresiranih gospodarskih subjekata.

Općenito, prilikom *popunjavanja poziva na nadmetanje* potrebno je voditi računa da obavijest o nadmetanju sadrži iste uvjete kao što su navedeni u DON te je dužnu pažnju potrebno primijeniti prilikom pripreme poziva na nadmetanje.

OSNOVE ZA ISKLJUČENJE - čl. 251. - 255.; čl. 264. - 265. ZJN 2016

Osnove za isključenje propisuje Naručitelj. Naručitelj je u obvezi sukladno odredbama ZJN 2016 propisati osnove za isključenje kao i propisati sredstva dokazivanja za iste.

Obveza je **jasno propisati u DON** koje dijelove ESPD obrasca gospodarski subjekti moraju ispuniti.

**čl. 200., čl. 260.
ZJN 2016**

Kod **izrade ESPD obrasca** potrebno je voditi računa da se isti **izradi sukladno propisanim uvjetima iz DON**, u suprotnom DON nije jasan.

I) OSNOVE ZA ISKLJUČENJE **POVEZANE S KAZNENIM PRESUDAMA** I OSTALE OSNOVE ZA ISKLJUČENJE - čl. 251., 254. i 265. ZJN 2016

Sukladno čl. 20 st.10. Pravilnika, **izjavu** iz članka 265. stavka 2. u vezi s člankom 251. stavkom 1. ZJN 2016 (nekažnjavanje) može dati **osoba po zakonu ovlaštena** za zastupanje gospodarskog subjekta:

- **za gospodarski subjekt i**
- **za sve osobe koje su članovi upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela ili imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora gospodarskog subjekta.**

Izjava o nekažnjavanju **mora obuhvaćati i prokuriste**, ali prokuristi **ne** mogu dati izjavu obzirom da nisu osobe koje su po zakonu ovlaštene na zastupanje.

Kada se propisuju **ostale osnove za isključenje** (čl. 254. ZJN 2016) potrebno je propisati i dokazna sredstva kojim se tražene okolnosti dokazuju.

Izvadak iz sudskog registra nije dokaz nepostojanja profesionalnog propusta, nagodbe s vjerovnicima, nesposobnosti za plaćanje ili slično.

U slučaju da u državi poslovnog nastana ne postoji odgovarajući dokaz (provjera odgovarajućih dokaza izvršava se putem **eCertisa**), preporuka je **pripremiti izjavu (odgovornost Naručitelja) kao prilog DON** koja će obuhvaćati sve tražene osnove za isključenje iz DON.

II) OSNOVE ZA ISKLJUČENJE **POVEZANE S PLAĆANJEM POREZA ILI DOPRINOSA ZA SOCIJALNO OSIGURANJE** - čl. 252. i 265. ZJN 2016

Ako je **prilikom traženja ažuriranog popratnog dokumenta** odnosno dohvata potvrde porezne uprave izravnim pristupom elektroničkim sredstvima komunikacije besplatnoj bazi podataka **utvrđeno porezno dugovanje**, **Naručitelj ne postupa pravilno ako zatraži novi ažurirani popratni dokument u kojem odabrani ponuditelj dokaže nepostojanje poreznog duga putem potvrde nadležne porezne uprave s drugim datumom.**

U slučaju **utvrđivanja poreznog dugovanja temeljem dohvata**, Naručitelj **pravilno postupa ako zatraži očitovanje Porezne uprave** je li na referentni datum stvarno postoji porezni dug na računu poreznog obveznika na temelju ukupnih knjigovodstvenih praćenja. Ako Naručitelj utvrdi da odabrani ponuditelj ima evidentirano dugovanje u knjigovodstvenim karticama (saldo) koje vodi Porezna uprava i koji **predstavlja porezni dug u smislu ZJN 2016**, **takvog ponuditelja je obavezan odbiti** te odabrati sljedećeg rangiranog.

Pogrešno je postupanje naručitelja ako **dug na ime članarine za Hrvatsku gospodarsku komoru (HGK) ocijeni poreznim dugom u smislu ZJN 2016**, s obzirom da isti nije osnova temeljem koje bi Naručitelj bio dužan isključiti odabranog ponuditelja.

UVJETI SPOSOBNOSTI - čl. 256. – 259. ZJN 2016

Uvjeti sposobnosti se **propisuju na način da isti budu povezani s predmetom nabave i razmjerni predmetu nabave**. Naručitelji propisuju minimalne razine sposobnosti koje osiguravaju da će gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavi; u protivnom se stvara neopravdana prepreka otvorenom tržišnom natjecanju te vodi diskriminaciji određenih gospodarskih subjekata.

Prilikom propisivanja svih uvjeta treba voditi računa da su isti propisani na jasan i nedvosmislen način. Obveza je jasno propisati u DON koje dijelove ESPD obrasca gospodarski subjekti moraju ispuniti.

I) SPOSOBNOST ZA **OBAVLJANJE PROFESIONALNE DJELATNOSTI** - čl. 257. ZJN 2016

Naručitelj može zahtijevati da gospodarski subjekt dokaže upis u sudski, obrtni, strukovni ili drugi odgovarajući registar u državi njegova poslovnog nastana.

Ako gospodarski subjekt mora posjedovati određeno ovlaštenje ili biti član određene organizacije kako bi mogao pružati usluge u državi njegova poslovnog nastana, javni naručitelj u postupcima javne nabave usluga može od njega zahtijevati da dokaže posjedovanje takvog ovlaštenja ili članstva (npr. ovlaštenje za obavljanje geodetskih poslova).

Za izvođenje radova i isporuku roba **nije dopušteno** temeljem zakonskih odredaba zahtijevati članstvo u određenoj organizaciji, u protivnom isto predstavlja nezakonit uvjet sposobnosti.

Nezakonit je uvjet sposobnosti **zahtijevanje uvjeta registracije gospodarskog subjekta za obavljanje određene djelatnosti** kao što je, primjerice, građenje. Ovako propisani uvjeti smatraju se **restriktivnim i prekomjernim te ima odvrćajući učinak na zainteresirane gospodarske subjekte.**

Ovakvi uvjeti mogu se propisati kao Uvjeti i zahtjevi koji moraju biti ispunjeni sukladno posebnim propisima (u zasebnom dijelu DON, no **ne u sklopu uvjeta sposobnosti**) te **dokaze o tome zatražiti od odabranog ponuditelja**, a ne od svih ponuditelja u postupku, i to nakon izvršnosti odluke o odabiru, a prije potpisivanja ugovora o javnoj nabavi ili u određenom roku nakon potpisivanja ugovora o javnoj nabavi.

II) TEHNIČKA I STRUČNA SPOSOBNOST - čl. 259. ZJN 2016

Naručitelj može odrediti uvjete tehničke i stručne sposobnosti kojima se osigurava da gospodarski subjekt ima potrebne ljudske i tehničke resurse te iskustvo potrebno za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete, a osobito zahtijevati da gospodarski subjekt ima dovoljnu razinu iskustva, što se dokazuje odgovarajućim referencijama iz prije izvršenih ugovora.

Dozvoljeno je propisivati samo **minimalne** razine sposobnosti gospodarskog subjekta.

Specifična iskustva stručnjaka mogu se propisivati, iako je preporuka isto izbjegavati jer se isti često koriste kao jedan od pondera ekonomski najpovoljnije ponude (ENP) - čl. 284. ZJN 2016.

Česta je pogreška kumuliranje ovakvih uvjeta unutar a) kriterija odabira gospodarskog subjekta i b) kriterija odabira ekonomski najpovoljnije ponude. To su dva različita seta kriterija: a- se odnosi na gospodarski subjekt a b- na ponudu.

- Ako se **kvalifikacije stručnjaka koriste kao jedan od pondera ekonomski najpovoljnije ponude** (ENP), potrebno je opisati i dokazati da kvalifikacije takvog osoblja značajno utječu na razinu uspješnosti realizacije ugovora i doprinose boljoj kvaliteti izvršenja.
- Prilikom **traženja vrijednosti izvršenja ugovora** (reference), isto je potrebno **povezati s procijenjenim iznosom nabave** te jasno propisati treba li se sposobnost dokazati zbrojem svih referenci u iznosu procijenjene vrijednosti ili jednom referencom u iznosu procijenjene vrijednosti predmeta nabave. Prilikom propisivanja navedenog potrebno je voditi računa da, ako se radi o nabavi velike vrijednosti (VV), uvjeti ne budu suviše restriktivni te da omoguće sudjelovanje u nadmetanju i manjim gospodarskim subjektima.
- **ZJN 2016 u čl. 268. st. 1. t. 4.** propisuje da je dozvoljeno tražiti podatke o angažiranim tehničkim stručnjacima ili tehničkim tijelima, neovisno o tome pripadaju li izravno gospodarskom subjektu.

- Traženje **certifikata** preporuča se **zahtijevati kao ugovornu obvezu** (vidi pod: *Sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti*)
- Ako se propisuju i traže **upisi u određene registre**, preporuka je iste navesti pod uvjete i zahtjeve koji moraju biti ispunjeni sukladno posebnim propisima ili stručnim pravilima temeljem čl. 2. Pravilnika. (vidi pod: *Sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti*).

Ostale **restriktivne odredbe** koje je **dobro izbjegavati** prilikom pripreme DON:

- Restriktivno je **zahtijevati iskustvo u radovima koji su sufinancirani iz EU fondova**, iskustvo u FIDIC ili PRAG ugovorima obzirom da sami izvor financiranja nije relevantan u smislu sposobnosti izvršenja;
- Restriktivno je i neopravdano **tražiti da gospodarski subjekt mora imati zaposlene stručnjake** ili određeni broj zaposlenih radnika obzirom da sam ZJN 2016 dozvoljava i oslanjanje na druge gospodarske subjekte.
- Propisivanje **godina iskustva pojedinih stručnjaka**, isto treba izbjegavati jer u suprotnome može dovesti do kršenja zakonskog minimuma, ali i dokazati da su takvi uvjeti sposobnosti povezani s predmetom nabave i razmjerni istome.
- **Propisivanje posjedovanja raznih certifikata** smatra se **ograničavajućim i restriktivnim** te potencijalno ima odvratajući učinak, osim u slučaju kada se isto nedvojbeno može dovesti u izravnu vezu s predmetom nabave, što ovisi o konkretnim okolnostima.
- Isto vrijedi i u slučaju **traženja upisa u određene nacionalne registre** (komora arhitekata, upis u registar ovlaštenih voditelja građenja i slično) što je **diskriminatorno prema stranim gospodarskim subjektima** koji možda i ispunjavaju uvjet prema nacionalnom pravu svoje države sjedišta.
- **Ovlaštenja ili potvrde proizvođača, distributera** i slično smatraju se restriktivnim uvjetom i mogu narušiti tržišno natjecanje jer dozvoljeno je tražiti samo minimalne razine sposobnosti koje osiguravaju da će odabrani ponuditelj biti sposoban izvršiti predmet nabave. **Preporuka je izbjegavati propisivanje uvjeta na ovakav način.**

III) EKONOMSKA I FINANCIJSKA SPOSOBNOST – čl. 258. ZJN 2016

Uvjete ekonomske i financijske sposobnosti **treba propisivati sukladno ZJN 2016** te ne određivati uvjete koji nisu predviđeni u ZJN 2016.

- Prilikom **propisivanja dokaznih sredstava** potrebno je voditi se **čl. 267. ZJN 2016** te **ne priznavati kao dokaze** primjerice godišnja financijska izvješća, a u DON je kao dokaz propisana izjava o ukupnom prometu.
- Često se događa da se posjedovanje odgovarajuće razine osiguranja od rizika odgovornosti iz djelatnosti **propisuje kao uvjet izvršenja ugovora** ili se isti propiše s više uvjeta koji polica osiguranja mora sadržavati, a **Naručitelj tijekom pregleda i ocjene priznaje policu koja ne sadržava sve uvjete tražene u DON.**
- Nije dozvoljeno **kumuliranje** različitih uvjeta ekonomske i financijske sposobnosti koje se **zajedno ne mogu smatrati minimalnim razinama sposobnosti**, primjerice: *istovremeno traženje minimalnog godišnjeg prometa i posjedovanje odgovarajuće razine osiguranja od rizika odgovornosti iz djelatnosti i solventnosti i slično.*

TROŠKOVNIK I TEHNIČKE SPECIFIKACIJE - čl. 206. – 211. ZJN 2016; čl.5. Pravilnika

- U praksi je uočena greška da **Troškovnik nije izrađen sukladno ZJN 2016 i Pravilniku**, odnosno ne sadrži sve Pravilnikom propisane stavke koje su taksativno navedene, zatim da su pojedine cijene stavki upisane od strane Naručitelja što onemogućava tržišno natjecanje i ne daje mogućnost gospodarskim subjektima da odrede cijenu ponude po svom iskustvu i izboru te nameće dodatan napor prilikom formiranja cijene ponude.
- Često **sama DON ne sadrži odredbu o načinu popunjavanja troškovnika** što dovodi do toga da ponuditelji na nejednak način ispune troškovnik što rezultira neusporedivim ponudama i u konačnici ili odbijanjem pojedine ponude ili poništenjem cijelog postupka.
- Uočena je praksa da **Naručitelji** temeljem upita zainteresiranih gospodarskih subjekata **pojašnjavaju pojedine stavke troškovnika umjesto da se iste izmijene** ako je potrebno te da se objavi **tzv. čistopis troškovnika**. Ovakvo postupanje rezultira da ponuditelji ne dostave u svojoj ponudi iste troškovnike što u konačnici rezultira neusporedivim ponudama. Prilikom **opisivanja predmeta nabave u specifikacijama ili troškovniku, navode se diskriminirajuće tehničke specifikacije (čl. 209. – 211. ZJN 2016)**.
- Najčešće pogreške su te da se **propisuje u tekstu DON ili u uvodu troškovnika ili specifikacija** što se smatra jednakovrijednim što nije u skladu s odredbama ZJN 2016 jer svako pojedinačno upućivanje mora imati napomenu „*ili jednakovrijedno*“.

- U slučaju kada je **pojedine stavke troškovnika potrebno izmijeniti**, preporuka je **objaviti novi troškovnik** kako bi svi zainteresirani gospodarski subjekti imali identičan obrazac troškovnika za popunjavanje.
- Preporuka je **predmet nabave opisivati** na način da isti **ne sadržava brendove, marke, tipove proizvoda** i slično te ovakvo upućivanje koristiti samo iznimno kada se niti na jedan drugi način ne može konkretno opisati predmet nabave.
- U slučaju opisivanja predmeta nabave upućivanjem na točno određen proizvod, marku, tip ili izvor, obavezno **svako pojedinačno** upućivanje **mora** biti popraćeno izrazom "**ili jednakovrijedno**", te navesti i kriterije za ocjenu jednakovrijednosti.
- Troškovnici ili specifikacije, iako omogućuju nuđenje jednakovrijednog proizvoda, ne sadrže stupac, obrazac, dokument ili slično gdje bi ponuditelj mogao upisati što jednakovrijedno nudi, te je u tu svrhu potrebno korigirati troškovnike predviđajući mjesto za upis jednakovrijednog.
- Sve navedeno primjenjivo je i prilikom propisivanja upućivanja na norme koje također nisu popraćene izrazom „ili jednakovrijedno“.

Općeniti navod u DON ili u uvodu troškovnika o mogućnosti nuđenja jednakovrijednog **nije sukladan ZJN 2016** te rezultira **primjenom financijske korekcije**

NORME OSIGURANJA KVALITETE I NORMA UPRAVLJANJA OKOLIŠEM - čl. 270. – 272. ZJN 2016

- Navedene norme **nisu uvjet tehničke i stručne sposobnosti** već je iste **potrebno propisati kao zasebne stavke unutar DON.**
- Prilikom propisivanja ovih uvjeta također je **potrebno poštivati odredbe** o *jednakovrijednosti* i predvidjeti nuđenje jednakovrijednog kao i mjesto za upis jednakovrijednog.

PRIMJENA TRGOVAČKIH OBIČAJA (UZANCE) - čl. 219. ZJN 2016

Ako će se **tijekom izvršenja ugovora o javnoj nabavi** primjenjivati trgovački običaji (uzance), javni naručitelj obavezan je to navesti u dokumentaciji o nabavi (DON) te utvrditi odredbama ugovora.

- **Česta je pogreška** naručitelja kada samo **navedu općenito da se primjenjuju uzance o građenju** bez naznake koje se točno odredbe primjenjuju a koje ne.
- Ako naručitelj želi iste primjenjivati potrebno je u DON jasno propisati koje su primjenjive na konkretan predmet nabave te isto uskladiti sa svojim općim uvjetima ili posebnim uvjetima ugovora kako bi se izbjegle proturječne obveze i prava ugovornih strana u sklopljenom ugovoru o javnoj nabavi.
- Primjerice: greška je propisati ugovornu kaznu u DON u iznosu većem od 5% ukupne cijene radova ako se naručitelj u DON odlučio primjenjivati uzance obzirom da je to (kazna = 5% ukupne cijene radova) najviši iznos koji je njima određen. Iz navedenog proizlazi neusklađenost DON i uzanci jer naručitelj ne razrađuje detaljno primjenu uzanci.

KRITERIJ ZA ODABIR PONUDE - čl. 283. - 288. ZJN 2016

Jedini **dozvoljeni i zakoniti kriterij za odabir ponude** je **ekonomski najpovoljnija ponuda (ENP)** – pri čemu **cijena** može biti najviše 90% ponder-a, dok **ostale pondere** **Naručitelji određuju samostalno** sukladno zakonskim odredbama i vodeći računa da su isti povezani s predmetom nabave i doprinose kvalitetnijoj realizaciji ugovora.

PONDERI ZA ENP – primjeri iz prakse

ISKUSTVO GOSPODARSKOG SUBJEKTA

	<ul style="list-style-type: none"> • Iskustvo gospodarskog subjekta nije dozvoljeno ocjenjivati unutar pondera ENP obzirom da je to <u>tehnička i stručna sposobnost</u> koja se ocjenjuje kao uvjet sposobnosti gospodarskog subjekta. Dozvoljeno je bodovati specifično iskustvo pojedinog stručnjaka koji će sudjelovati u realizaciji ugovora.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ako se <u>obrazovne i stručne kvalifikacije rukovodećeg osoblja ocjenjuju kao uvjet tehničke i stručne sposobnosti</u>, propisuju se samo minimalne razine sposobnosti, a kao ponder za bodovanje u ENP <u>može se propisati dodatno specifično iskustvo stručnjaka</u>, ako kvaliteta angažiranog osoblja može značajno utjecati na razinu uspješnosti izvršenja ugovora. • Potrebno je voditi računa o odredbi čl.268. st.1. t. 8. ZJN 2016 kako ne bi iste kvalifikacije bile predmet ocjenjivanja i pod uvjetima sposobnosti i kriterijima za odabir ponude. • U DON-u je potrebno navesti <u>zašto je specifično iskustvo stručnjaka važno</u> za realizaciju ugovora.

ROK IZVRŠENJA/ISPORUKE

Rok izvršenja/iskoruke je dozvoljeno propisivati kao ponder ENP, ali je **preporuka isti ne koristiti kao ponder**. Iz prakse je vidljivo da je rezultat njegovog propisivanja je **potencijalno utvrđivanje nepravilnosti** iz sljedećih razloga:

- istovremeno je određen kao ponder, ali je ujedno propisana i ugovorna kazna u slučaju kašnjenja, što je kontradiktorno i neosnovano;
- sklapa se aneks/dodatak ugovora zbog produljenja roka, što je potencijalno nepravilnost ako utječe na rangiranje i odabir ponuda, s obzirom da je taj ponuditelj bio ekonomski najpovoljniji i dodijeljeni su mu bodovi upravo zbog tako ponuđenog roka;
- u slučaju da je rok izvršenja ponder, naručitelji propuste propisati da se u slučaju prekoračenja roka, raskida ugovor o javnoj nabavi te dolazi do naplate jamstva za uredno izvršenje ugovora (rok je u tom slučaju bitan sastojak ugovora);
- rok se propisuje kao ponder, a istovremeno se u ugovoru o javnoj nabavi propisuju slučajevi u kojima je dozvoljeno produljiti rok (nepogodni vremenski uvjeti, turistička sezona, istodobno odvijanje radova na lokaciji ulaganja od strane drugog izvođača i po drugom ugovoru i slično – *svi ovi navedeni primjeri i slični slučajevi su se mogli predvidjeti prilikom pokretanja postupka javne nabave*) što je neosnovano i predstavlja nepravilnost.

JAMSTVENI ROK

Kao ponder određuje se i jamstveni rok, odnosno jamstvo za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku na izvršene radove. Navedeni **ponder dozvoljeno je propisati**, ali **problem nastaje** kada se kao dokaz propisuju izjave o trajanju jamstvenog roka umjesto stvarnog jamstva (garancija, zadužnica i slično). Nakon što se sklopi ugovor o javnoj nabavi ili se izvrše radovi te se ostvare pretpostavke za traženja ovakvog jamstva, česte su nepravilnosti obzirom da se jamstvo u fizičkom obliku ne dostavi već egzistira samo kao jedna od ugovornih odredbi.

Vezano uz navedeno, **potrebno je jasno i nedvojbeno propisati u DON što je konkretno jamstvo** (garancija, zadužnica) koji odabrani ponuditelj treba dostaviti kao i **što sve jamstvo obuhvaća**, u **kojem točno trenutku se dostavlja** kako bi se u potpunosti jamstvo moglo realizirati i koristiti naručitelju u slučaju potrebe.

JAMSTVA - čl. 214. - 217. ZJN 2016

Visinu i vrste jamstva potrebno je propisivati sukladno zakonskim odredbama.

Iznos jamstva za ozbiljnost ponude **ne smije biti viši od 3% procijenjene vrijednosti nabave** (što znači da ne uključuje PDV). Jednako tako, **nije u skladu sa ZJN 2016 tražiti jamstvo za uredno izvršenje ugovora u iznosu od 10% s PDV-om** obzirom da čl. 215. ZJN 2016 propisuje da se prilikom određivanja iznosa jamstva ne uključuje PDV.

- Nije dozvoljeno restriktivno propisivati jamstvo: primjerice nedopuštanje uplate novčanog pologa umjesto bankarske garancije ili zadužnice.
- Ako je u DON propisan oblik jamstva, primjerice bankarska garancija, nije dozvoljeno tijekom pregleda i ocjene mijenjati uvjete iz DON te priznati običnu ili bjanko zadužnicu kao ispravan oblik jamstva.

ESPD - čl. 260. – 263. ZJN 2016

- **ESPD je preliminarni dokaz.**
- Svi uvjeti koji su propisani u DON moraju biti označeni u ESPD obrascu sa „**informacija se traži**“.
- U ponudi je dozvoljeno tražiti samo ESPD kao preliminarni dokaz, jamstvo za ozbiljnost ponude te primjerice izjave ili dokumente koji sadrže dokaze za pondere kriterija ekonomski najpovoljnije ponude.
- U slučaju da je nakon objave Obavijesti o nadmetanju uočeno da postoji nesuglasje između odredbu DON i ESPD obrasca, **naručitelj je u obvezi isto uskladiti te izvršiti izmjenu** ili DON ili ESPD obrasca u svrhu usklađivanja uvjeta nadmetanja. U slučaju kada se isto ne izvrši, tijekom pregleda i ocjene ponuda neće biti moguće ponude točno ocijeniti obzirom da su sami uvjeti bili proturječni (razlika uvjeta u DON i ESPD obrascu).
- Ako su u DON propisani uvjeti sposobnosti i kriteriji odabira, potrebno je označiti koji se svi dijelovi ESPD obrasca popunjavaju (i na istovjetan način kreirati ESPD obrazac).
- ESPD se dostavlja isključivo u elektroničkom obliku (čl. 261. ZJN 2016).
- Ako su informacije u ESPD obrascu nejasne ili nepotpune, naručitelji traže pojašnjenje/upotpunjavanje te o ovom postupanju osiguravaju revizijski trag u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda.

- Nije ispravno tražiti u DON **da ponuditelji u ponudi uz ESPD obrazac dostave razne dokaze** koji dokazuju tražene kriterije obzirom da je obavezno ESPD propisati kao preliminarni dokaz uvjeta i zahtjeva iz DON.
- Česta je greška da **naručitelji ne popune zahtjeve unutar ESPD obrasca na način da isti budu istovjetni uvjetima iz DON** (*primjerice* ne označi se da je potrebno ispuniti ostale osnove za isključenje iako one nisu propisane u DON ili se u ESPD obrascu navede da je potrebno ispuniti podatke o svim ostalim osnovama za isključenje iz članka 254. ZJN 2016, dok su u DON propisane samo neke od njih).
- Česta je greška da **ESPD nije istovjetan DON** što znači da dokumentacija nije sukladna čl. 200. ZJN 2016, odnosno ista nije jasna, precizna i razumljiva. *Na ovaj način zainteresiranim gospodarskim subjektima nisu dane jasne i točne informacije (upute) kako ispuniti ESPD obrazac, odnosno zbog nesuglasja nije jasno koje uvjete zainteresirani gospodarski subjekti moraju zadovoljiti i dokazati, a koje ne.*

ESPD - čl. 260. – 263. ZJN 2016

- Ako naručitelj dopušta da se ESPD obrazac ispuni na način da je dovoljno popuniti samo odredbu α (alfa): *opći navod za sve kriterije za odabir*, to se mora jasno naznačiti u DON-u. Pritom treba obratiti pažnju da se u **DON-u ne propisuje i obveza popunjavanja zasebnih točaka u ESPD obrascu i rubrike α (alfa): opći navod** za sve kriterije za odabir jer navedeno čini dokumentaciju nejasnom i time onemogućuje pravilno podnošenje ponuda.
- **Nerijetka je i pogreška** kada **DON u ekonomskoj i financijskoj sposobnosti** traži podatak o općem godišnjem prometu dok je u **ESPD obrascu** označeno kao zahtjev određeni godišnji promet.
- U DON **nije uvijek jasno propisano koje dijelove popunjavaju članovi zajednice ponuditelja, podugovaratelji ili gospodarski subjekti** na čiju se sposobnost ponuditelji oslanjaju iako ZJN 2016 jasno propisuje koje uvjete moraju ispunjavati ti gospodarski subjekti, stoga je o navedenom potrebno voditi računa.
- Nepravilnost je priznati ESPD koji je ispunjen ručno i razne druge oblike obrasca osim onih koje propisuje ZJN 2016.

PREGLED I OCJENA PONUDA - Čl. 290. – 297. ZJN 2016

Prilikom **zaprimanja ponuda** naručitelji moraju evidentirati zaprimanje odvojenih dijelova ponuda u zasebnom zapisniku koji kasnije postaje dijelom zapisnika o javnom otvaranju ponuda.

Pregled i ocjena ponuda se provodi na temelju uvjeta i zahtjeva iz dokumentacije o nabavi (DON) te o tome sastavlja zapisnik (čl. 290. st. 1. ZJN 2016).

Zapisnik treba sastavljati na način da prati zakonski redoslijed pregleda i ocjene te ujedno da prati i redoslijed propisanih uvjeta iz DON. U slučaju odbijanja ponude u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda je potrebno **dobro i jasno obrazložiti razloge** zbog kojih je Naručitelj odbio ponudu određenog ponuditelja.

ČESTE POGREŠKE u ovoj fazi postupka javne nabave:

- Naručitelji ne slijede zakonom preporučeni redoslijed pregleda i ocjene ponuda (čl. 291. ZJN 2016 - jamstvo, isključenje, kriteriji za odabir, tehničke specifikacije i ostali zahtjevi, računska ispravnost) te iz zapisnika nije niti moguće utvrditi je li se postupalo sukladno redoslijedu koji propisuje ZJN 2016 te da su se ocjenjivali propisani uvjeti iz DON.
- U slučaju da naručitelj prvo želi ocijeniti zaprimljene ponude u smislu sukladnosti s tehničkim zahtjevima (čl. 292 ZJN 2016), **pogreška je ako to nije bilo predviđeno u DON**.
- Uočeno je da Naručitelji ne izvršavaju pregled i ocjenu ponuda iz kojeg je razvidno da je preliminarno ocjenjivan ESPD. Da bi isto bilo vidljivo, potrebno je da zapisnik sadrži revizijski trag o dijelovima ESPD obrasca koji su se morali popuniti i koji su pregledavani kako bi se utvrdilo zadovoljava li ponuditelj tražene uvjete.
- Nepravilnost predstavlja i navod u zapisniku da temeljem pregleda preliminarno putem ESPD obrasca su zadovoljeni svi uvjeti iz DON dok realno ponuditelj nije ispunio ESPD obrazac sukladno uvjetima iz DON a naručitelj je isti ocijenio pozitivnim bez traženja pojašnjenja ili upotpunjavanja ponuda.
- U zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda ocijenjeni su pozitivnim pojedini uvjet iz DON, a da informacija o tome u ESPD obrascu nije ispunjena od strane ponuditelja. Ovakvo postupanje predstavlja nepravilnost obzirom da konkretni ponuditelj nije mogao doći do faze dostave ažuriranih popratnih dokumenata ako prethodno nije preliminarno dokazao tražene uvjete.
- Ne postoji revizijski trag da su ocjenjivani dijelovi ESPD obrazaca propisanih u DON poduogvaratelja, članova zajednice ponuditelja, gospodarskih subjekata na koje se ponuditelj oslanja. Nije dovoljan općeniti navod da je samo dostavljen ESPD obrazac.

- U slučaju da je od pojedinih ponuditelja zatraženo da pojasne ili upotpune ponudu, **jednak tretman moraju imati i svi ostali ponuditelji** ako je njihova ponuda također nejasna ili nepotpuna. U slučaju da naručitelj ne koristi ovu zakonsku mogućnost, **obvezan je u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda isto dobro obrazložiti**, što podrazumijeva opsežno obrazloženje nekorištenja zakonskih mogućnosti obzirom da se radi o jednom od temeljnih načela javne nabave – načelu jednakog tretmana.

PREGLED I OCJENA JAMSTVA ZA OZBILJNOST PONUDE

Najčešće pogreške prilikom pregleda jamstva za ozbiljnost ponude koje treba izbjegavati jer predstavljaju nepravilnost su:

- **Unutar roka za zaprimanje ponuda dostavljena je samo preslika jamstva** kao odvojeni dio ponude te ponuditelj traži upotpunjavanje u smislu dostave jamstva u izvorniku. Navedeno predstavlja nepravilnost s obzirom da se jamstvo za ozbiljnost ponude ne smatra dokumentom koji nedostaje i isti **nije dozvoljeno upotpunjavati** (čl. 20. st. 8. Pravilnika).²
- Prihvaćeno je jamstvo čiji iznos nije sukladan propisanome u DON.
- Prihvaćeno je jamstvo za uredno izvršenje ugovora čije je valjanost kraća od one propisane u DON odnosno Ugovoru.
- Kao sredstvo jamstva prihvaćena je zadužnica ili bjanko zadužnica, a u DON kao sredstvo jamstva je bila propisana bankarska garancija.
- Jamstvo ne glasi na naručitelja ili na konkretan predmet nabave. Uopćeno je.
- Jamstvo daje jedan član zajednice ponuditelja, ali u njemu nije naveden drugi član zajednice ili uvjeti temeljem kojih se Naručitelj može naplatiti i od drugog člana zajednice, ako je isto propisano u DON.

² Navedeno potvrđuje i **Visoki upravni sud** u svojoj presudi poslovni broj: UsII-185/19-7 od 10. travnja 2019. godine. U obrazloženju predmetne presude ističe da naručitelj nije bio ovlašten temeljem **članka 293. ZJN 2016** tražiti od ponuditelja dostavu jamstva koje nije bilo dostavljeno u roku za dostavu ponuda u izvorniku. Obzirom da dostava izvornika jamstva za ozbiljnost ponude nakon roka za dostavu ponuda predstavlja nedostatak koji se ne može otkloniti primjenom članka 293. ZJN 2016.

PREGLED I OCJENA OSNOVA ZA ISKLJUČENJE

Prilikom **pregleda nepostojanja osnova za isključenje** potrebno je u analitički prikaz zapisnika upisati dijelove ESPD obrasca koji su bili propisani u DON da se popunjavaju.

Česta je greška da **zapisnici ne sadrže analitički prikaz traženih uvjeta** već primjerice samo napomenu „*ESPD dostavljen*“, *točke u ESPD ispunjene*“ i slično, što ne osigurava dovoljan revizijski trag. Navedeno se odnosi na sve uvjete i zahtjeve iz DON, a ne samo na osnove za isključenje.

Za svaki propisani uvjet iz DON (obvezne i ostale osnove za isključenje), a kojim je traženo dokazivanja nepostojanja osnova za isključenje potrebno je, u svrhu osiguranja jasnog revizijskog traga, u zapisniku jasno navesti točke i naslove ESPD kao i uvjet koji je bio propisan u DON te dati jasnu naznaku provjere uvjeta za svakog ponuditelja.

U slučaju da **ESPD nije u cijelosti popunjen** sukladno zahtjevima iz DON, potrebno je **primijeniti institut pojašnjenja** ili upotpunjavanja ponuda (čl. 293 ZJN 2016).

- Radi se o nepravilnosti ako korisnik ocjeni pozitivnim dio ESPD ponuditelja koji nije sadržavao informaciju koja je tražena u DON.
- Jedna od najčešćih pogrešaka je **nepotpunjavanje ostalih osnova za isključenje u ESPD te netražnje upotpunjavanja** što je zakonska mogućnost i potreba ako određene informacije nedostaju.

Pravilnikom u čl. 20. st. 8. propisano je da **ponudbeni list, troškovnik i jamstvo za ozbiljnost ponude** se ne smatraju određenim dokumentima koji nedostaju u smislu članka 293. ZJN 2016 te **naručitelj ne smije zatražiti ponuditelja da iste dostavi** tijekom pregleda i ocjene ponuda.

AŽURIRANI POPRATNI DOKUMENTI

U slučaju kada je u **DON propisana mogućnost traženja ažuriranih popratnih dokumenata** (što je opcija u nabavama male vrijednosti, (čl. 263., st. 1. ZJN 2016)), ako naručitelj odluči tražiti bilo koji od ažuriranih popratnih dokumenata, **obavezan je u tom slučaju zatražiti sve.**

Pravilnik, članak 20.

- **Pravilnikom je u čl. 20. propisan datum starosti ažuriranih popratnih dokumenata.** Referentan je datum otvaranja ponuda (rok za dostavu ponuda) te sukladno tome ažurirani popratni dokumenti **ne smiju biti stariji od dana isteka roka za dostavu ponuda.** Svaki dokaz koji je stariji od navedenog smatra se da nije u skladu s pravilnikom te predstavlja nepravilnost.
- **Pravilnikom u čl. 20. st. 9.** propisano je da se **oborivo smatra** da su dokazi iz **članka 265. stavka 1. ZJN 2016** (izvadak iz kaznene evidencije, potvrda porezne, izvadak iz sudskog registra kojim se dokazuje da ne postoje osnove za isključenje iz čl. 254. st. 1. t. 2. ZJN 2016) **ažurirani ako nisu stariji od dana u kojem istječe rok za dostavu ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje.**

Općenito prilikom ažuriranja dokaza, **bitno je iste dohvatiti putem sustava EOJN (izvadak iz sudskog registra, potvrde o nekažnjavanju, potvrde porezne uprave, eCertis (ako je primjenjivo)).** Obzirom da EOJN **omogućuje dohvat ažuriranih popratnih dokumenata**, iste je potrebno pribaviti putem sustava EOJN, a ne traženjem raznih izvjava.

Česta pogreška je:

- **Priznavanje uvjerenja o nekažnjavanju koje izdaju općinski kazneni sudovi za fizičke i pravne osobe** obzirom da isti nisu dokaz sukladan čl. 251. ZJN 2016. Zakon propisuje potvrdu kao dokaz u smislu nepostojanja pravomoćne presude, dok uvjerenja nadležnih tijela (sudovi, izvadak putem sustava e-Građani), sadrže navode o tome da se protiv subjekta ne provodi postupak koji se progona po službenoj dužnosti što **nije** dokaz koji je zahtjevan temeljem ZJN 2016. Navedeno se smatra nepravilnošću.
- Greška korisnika je dostava Izjave o nekažnjavanju koja je dana samo za fizičku osobu, npr. osobu ovlaštenu za zastupanje gospodarskog subjekta, ali **ne i za sam gospodarski subjekt.**

Prilikom dostave ažuriranih popratnih dokumenata potrebno je **za strane pravne i fizičke osobe koristiti sustav e-Certis** te u istome provjeriti za konkretnu državu koji je pravovaljani dokaz u toj državi te dokazati osnove nepostojanja uvjeta isključenja u predmetnoj državi te potvrditi navode iz **čl. 251. ZJN 2016** i u Republici Hrvatskoj putem izjave o nekažnjavanju ovjerene kod javnog bilježnika kako za gospodarski subjekt tako i za sve članove upravnog, upravljačkog, nadzornog tijela ili osobe koje imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora toga gospodarskog subjekta.

OSTALI RAZLOZI ISKLJUČENJA - DOKAZIVANJE

Za dokazivanje ostalih osnova za isključenje potrebno je uzeti u obzir da u slučaju gospodarskog subjekta s poslovnim nastanom u RH **izvadak iz sudskog registra ne sadrži sve situacije propisane čl. 254. st. 1. t. 2. ZJN 2016** te je u tom slučaju potrebno **tražiti izjavu** (s ovjerom potpisa) u skladu s odredbom **članka 265./2 ZJN 2016** (ista se može pripremiti kao sastavni dio DON).

Za gospodarske subjekte s poslovnim nastanom izvan RH potrebno je koristiti se sustavom **e-Certis** radi utvrđivanja pravovaljanog dokaza.

- Nepravilnost u postupanju prilikom pregleda i ocjene ponuda, konkretno osnova za isključenje je ta da iste nisu provjerene za sve članove zajednice ponuditelja, podugovaratelje te gospodarske subjekte na koje se ponuditelj oslanja (**čl. 275. i 221. ZJN 2016** gdje je propisano što se obvezno provjerava za određene gospodarske subjekte).
- Nepravilnost postoji ako se osnove za isključenje propisane u DON ne provjere za podugovaratelje, sve članove zajednice ponuditelja i gospodarske subjekte na koje se ponuditelj oslanja.

S obzirom da **ZJN 2016 daje mogućnost traženja ažuriranih popratnih dokumenata u postupcima nabave male vrijednosti (MV)** te istu mogućnost naručitelj propiše u DON, **nije dozvoljeno parcijalno tražiti ažurirane popratne dokumente** nego na taj način provjeriti sve uvjete iz DON.

PREGLED I OCJENA UVJETA TEHNIČKE I STRUČNE SPOSOBNOSTI

Pregled i ocjena izvršava se sukladno uvjetima propisanim u DON. Potrebno je jasno u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda navesti sve uvjete iz DON te preliminarno ocijeniti navode iz dijelova ESPD koji se odnose na tehničku i stručnu sposobnost, po potrebi iste dopuniti koristeći primjenjive institute (čl. 293. ZJN 2016) te od **ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti dostavu ažuriranih popratnih dokumenata** (ako je primjenjivo) i to onih dokumenata koji su bili propisani u DON.

- Jedna od **najčešćih nepravilnosti** događa se **prilikom ažuriranja dokumenata (dokaza) vezanih uz tražene stručnjake**.
 - Ako je u DON propisan dokaz primjerice životopis, diploma u stečenoj stručnoj spremi, nije pravilno propisane dokaze ne tražiti, zamijeniti raznim referencama ili obrazložiti da se rješenjem o upisu u nadležnu komoru smatra da stručnjak zadovoljava sve traženo ili isto potvrđivati raznim izjavama stručnjaka ili odabranog ponuditelja.
 - Navedeno predstavlja nepravilnost jer pregled i ocjena nisu izvršeni sukladno uvjetima iz DON, nema revizijskog traga o provjeri traženih uvjeta te se u konačnici postavlja pitanje iz kojeg razloga je naručitelj propisivao razne dokaze ako ih je smatrao nepotrebним.
 - U slučaju kada je traženo posebno iskustvo stručnjaka u vidu reference, pogreška je priznati iskustvo opisano u životopisu jer dokazno sredstvo ne odgovara uvjetima iz DON.
- Vezano uz **uvjet sposobnosti posjedovanja iskustva u radovima** istima ili sličnim predmetu nabave, **česta je nepravilnost** da se npr. *kao relevantno iskustvo u građenju nerazvrstane ceste priznaje kao slično iskustvo gradnja nasipa za obranu od poplava*. Navedeno je greška koja rezultira odabirom ponuditelja koji nije zadovoljio tražene uvjete i koji u konačnici jer nije zadovoljio uvjete nije niti smio biti odabran.
- **Subjektivne procjene članova stručnog povjerenstva** nisu adekvatne obzirom da je pregled i ocjenu ponuda uvijek potrebno izvršavati sukladno uvjetima i dokazima propisanim u DON.

Prilikom izvršenja ugovora u istome **moraju sudjelovati stručnjaci koji su predloženi u ponudi** te ako dođe do zamjene stručnjaka potrebno je osigurati da za zamjenske stručnjake postoje svi traženi dokazi iz DON ali i **adekvatan revizijski trag o provjeri svih traženih dokaza**.

OSTALO

- **ROKOVI:** ZJN 2016 u čl. 216. propisuje da ako tijekom postupka istekne rok valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude, naručitelj je obvezan prije odabira **zatražiti produljenje roka** valjanosti ponude i jamstva od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. Ukoliko korisnik ne zatraži produljenje roka valjanosti ponude i jamstva za ozbiljnost ponude, isto predstavlja nepravilnost jer je odabrana ponuda kojoj je istekao rok valjanosti.
- **IZUZETNO NISKA PONUDA:** U slučaju da se radi o izuzetno niskoj ponudi (čl. 289. ZJN 2016), **potrebno je zatražiti pojašnjenje** iste te nije dozvoljenu istu odbiti ako je ponuditelj ponudio zadovoljavajuće obrazloženje, a ponuda je odbijena bez detaljnog obrazloženja u zapisniku zašto pojašnjenje ponuditelja nije naručitelju prihvatljivo.
- **Česte nepravilnosti** koje se pojavljuju su te da se prilikom pregleda i ocjene ponuda prihvaćaju različite police osiguranja koje ne pokrivaju sve osigurane slučajeve (rizike) koji su propisani u DON niti su adekvatnog iznosa.
- U slučaju da je **kao ponder** ekonomski najpovoljnije ponude **traženo određeno jamstvo** pa je kao dio ponude bilo potrebno dostaviti izjavu o trajanju jamstva, prilikom izvršenja ugovora potrebno je pribaviti valjano jamstvo kao dokaz toga što je ponuditelj dao u svojoj ponudi i izjavio da jamči za određeni jamstveni rok.
- Kada se tijekom pregleda i ocjene uoči da je ponuditelj mijenjao ponudbeni troškovnik, takvu **ponudu potrebno je odbiti** obzirom da ista nije sukladna DON.
- **OBJAVA ZAPISNIKA:** Kao jedno od temeljnih načela u ZJN 2016 je i **načelo transparentnosti**. Isto načelo zahtjeva da se zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda sa svim njegovim priložima (koji uključuje i sam popis priloga) javno objavi na EOJN (čl. 301. ZJN 2016, čl. 24. Pravilnika) kako bi se svim zainteresiranim gospodarskim subjektima omogućilo preispitivanje odluke o odabiru i preispitivanje samog provođenja cjelokupnog postupka javne nabave.
 - Potrebno je da zapisnik potpišu članovi stručnog povjerenstva koji su imenovani odlukom prije početka postupka.
 - **Pogreška je i objava nepotpisanog Zapisnika** o pregledu i ocjeni ponuda od strane članova stručnog povjerenstva ili jednog od članova stručnog povjerenstva bez obrazloženja nepotpisivanja istog.
 - Pogreška je nadalje i **propuštanje objave Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda te propust u navođenju svih priloga zapisnika kao i propuštanje objavljivanja svih priloga Zapisnika** (zahtjevi za pojašnjenja/ispravak računске pogreške/dostavu ažuriranih popratnih dokumenata te zaprimljeni odgovori) putem EOJN. Na taj način se u značajnoj mjeri utječe na transparentnost cijelog postupka javne nabave te onemogućuje ponuditelje (ili barem u značajnoj mjeri im otežava) u zaštiti njihovih prava.

KOMUNIKACIJA: Sukladno ZJN 2016 čl. 59. komunikacija između naručitelja i gospodarskih subjekata se odvija elektroničkim putem te je pogrešno koristiti druga sredstva komunikacije te primjerice davati odgovore na upite telefonski i slično. Navedeno predstavlja nepravilnost te povredu načela transparentnosti i jednakog tretmana zainteresiranih gospodarskih subjekata (komunikacija opisana u čl. 59. – 66. ZJN 2016). Posebnu pozornost obratiti na način komunikacije i način dostave odluke o odabiru (čl. 301. ZJN 2016).

UGOVOR O JAVNOJ NABAVI

Ugovor o javnoj nabavi **sklapa se nakon isteka roka mirovanja** (čl. 306. ZJN 2016) te je greška isti sklopiti prije proteka zakonom propisanog roka.

Prilikom **sklapanja ugovora o javnoj nabavi**, isti je potrebno sklopiti sukladno uvjetima propisanim u DON. Nije dozvoljeno ugovarati uvjete koji su drugačiji u onih koji su bili propisani u DON čime se čini nepravilnost obzirom da se ugovor sklapa pod uvjetima različitim od onih temeljem kojih je provedeno nadmetanje (čl. 312. ZJN 2016).

Česta je pogreška da naručitelji u ugovor o javnoj nabavi **ne navode obvezne podatke o podugovarateljima** (čl. 222. ZJN 2016).

PROVEDBA (IZVRŠENJE) UGOVORA

Čl. 313. ZJN 2016 propisuje kako se **ugovor izvršava u skladu s uvjetima iz DON i odabrane ponude** te da je **naručitelj obvezan kontrolirati** je li izvršenje ugovora sukladno navedenome.

IZMJENE UGOVORA O JAVNOJ NABAVI

- Vezano za izmjene ugovora o javnoj nabavi za vrijeme njegova trajanja, **pogreška je u DON propisati općeniti navod da je ugovor o javnoj nabavi moguće izmijeniti sukladno čl. 314. – 321. ZJN 2016** obzirom da čl. 315. propisuje da se ugovor može izmijeniti tijekom njegova trajanja bez provođenja novog postupka javne nabave ako su izmjene, neovisno o njihovoj novčanoj vrijednosti, bile na jasan, precizan i nedvosmislen način predviđene u dokumentaciji o nabavi u obliku odredaba o izmjenama ugovora.
- Sukladno navedenome **ako takve odredbe i detalji izmjena nisu navedeni u DON, izmjene po čl. 315. nisu dozvoljene niti su primjenjive.**
- Uzimajući u obzir navedeno, **pravilno je propisati točne navode iz članaka 316. – 320. ZJN 2016** kako bi se predvidjeli zakonom propisani slučajevi.

Česte su nepravilnosti tijekom izvršenja ugovora koje rezultiraju primjenom financijskih korekcija:

- nije dostavljeno propisano jamstvo za uredno izvršenje ugovora, primjerice dostavljena je bjanko zadužnica ili zadužnica umjesto propisane bankarske garancije;
- jamstvo za uredno izvršenje zaprimljeno je sa zakašnjenjem, odnosno **izvan roka** koji je bio propisan u DON, a naručitelj nije aktivirao jamstvo za ozbiljnost ponude;
- unutar DON propisani su razni dokazi koji se dostavljaju u fazi izvršenja (primjerice ovlasti za geodetske djelatnosti i slično), a naručitelj ne traži niti zaprima dokaz od odabranog ponuditelja u svrhu traženog;
- radovi nisu završeni u roku propisanom u DON, a nije sklopljen aneks/dodatak ugovora u svrhu produljenja roka izvođenja radova ili su aneksi/dodatci ugovora sklopljeni nakon završetka i primopredaje radova;
- **naručitelj sklapa anekse/dodatke ugovora**, iako mogućnost izmjene ugovora o javnoj nabavi nije bila predviđena u DON (čl. 314. – 321. ZJN 2016);
- u slučaju nepoštivanja rokova izvršenja ugovora, **naručitelj ne naplaćuje ugovornu kaznu po danu zakašnjenja**, iako je ista predviđena u DON i u samom ugovoru, te ne aktivira jamstvo za uredno izvršenje ugovora čime, ne samo da ne izvršava ugovor sukladno ugovorenome, već i sebe stavlja u nepovoljniji financijski položaj;

- prilikom sklapanja aneksa/dodatka ugovoru radi produljenja roka izvršenja ugovora, jamstva koja su dana za uredno izvršenje ugovora nisu ažurirana u smislu trajanja samog jamstva;
- prilikom sklapanja aneksa/dodatka ugovoru radi izmjene/povećanja iznosa ugovora, jamstva koja su dana za uredno izvršenje ugovora nisu ažurirana u smislu povećanja iznosa jamstva sukladno aneksu/dodatku ugovora;
- u slučaju traženja policu osiguranja od odgovornosti, ako je odabrana zajednica ponuditelja ili ponuditelj koji ima podugovaratelja, svaki član zajednice/podugovaratelj za sebe dostavlja traženu policu osiguranja od odgovornosti za onaj dio ugovora koji izvršava.